

Aan

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
29 februari 2008		BEB/HPG / 8021911	

Onderwerp
Stand van zaken handelspolitiek overleg

Met deze brief wordt u ingelicht over de stand van zaken met betrekking tot verschillende aspecten van de internationale handelspolitiek. Hieronder wordt ingegaan op de ontwikkelingen in de WTO-onderhandelingen over de afgelopen maanden, de uitkomsten van onderhandelingen over Economische Partnerschapsakkoorden met Afrikaanse, Caribische en Stille Oceaanlanden en het verloop van onderhandelingen over nieuwe handelsakkoorden van de EU met onder andere India, Zuid-Korea en ASEAN-landen. Ook wordt ingegaan op de recente beslissing van Handelscommissaris Mandelson om het hervormingsproces van het handelsdefensief instrumentarium stil te leggen. Tenslotte wordt vermeld dat het gesprek over een convenant met betrekking tot hout uit Birma is beëindigd, nu er een handelsboycot is ingesteld door de EU.

WTO-onderhandelingen

Uw Kamer werd in juni jongstleden ingelicht over overleg tussen India, Brazilië, de VS en de EU dat erop was gericht de kern vast te stellen van een onderhandelingsuitkomst waarmee alle WTO-partners zouden kunnen instemmen (Kamerstuk 2006-2007, 25 074, nr. 144). Dit overleg mislukte eind juni jongstleden. Enerzijds was er onvoldoende toenadering met betrekking tot verlaging van industriearieven. Anderzijds bestond geen overeenstemming over de verhouding tussen gevraagde concessies op landbouw respectievelijk industriearieven en de mate waarin recht zou worden gedaan aan het ontwikkelingskarakter van de onderhandelingsronde

DG WTO Lamy nam daarop de regie van de onderhandelingen over. In juli verschenen stukken van de voorzitters van de onderhandelingsgroepen landbouw (de Nieuw Zeelander Falconer) en industriearieven (ook wel nama – non-agricultural market access;

Bezoekadres	Doorkiesnummer	Telefax
Bezuidenhoutseweg 30 Den Haag		

Hoofdkantoor	Telefoon 070-379 6106	Behandeld door
Bezuidenhoutseweg 30	Telefax 070-379 6154	R.S.A. van der Kraan
Postbus 20101	Email .heemskerk@minez.nl	
2500 EC 's-Gravenhage	Website www.minez.nl	<i>Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden</i>

de Canadees Stephenson). Begin deze maand verscheen een nieuwe versie van beide stukken. Daarin wordt, enerzijds, de geboekte technische vooruitgang weergegeven maar blijkt, anderzijds, ook duidelijk op welke punten geen consensus bestaat en verder zal moeten worden onderhandeld.

De komende tijd worden naar verwachting intensieve horizontale onderhandelingen georganiseerd met wellicht in april ministeriële betrokkenheid. Het zal dan moeten gaan over concrete cijfers met betrekking tot marktopening en steunbeperking, welomschreven uitzonderingen daarop en het uitruilen van toezeggingen, vooral tussen nama en landbouw. Dan zal ook blijken of partijen de WTO-ronde willen afsluiten en bereid zijn tot verdergaande concessies. Zo niet, dan zullen de onderhandelingen waarschijnlijk stil komen te liggen, onder andere vanwege de aanloop naar de Amerikaanse presidentsverkiezingen. Of en hoe de draad in 2009 weer zal kunnen worden opgepakt is dan ongewis, ook omdat halverwege 2009 het Europees Parlement en de Europese Commissie in nieuwe samenstelling zullen aantreden.

Een vrij grote groep ontwikkelingslanden meent dat de voor ontwikkelingslanden voorgestelde tariefreductie bij nama te groot is, mede in het licht van de in hun ogen te beperkte concessies van ontwikkelde landen op landbouw. Het verschil van mening over de relatieve betekenis van inspanningen op landbouw- en industriegebied en de interpretatie van de afspraak van de Hongkong Ministeriële Conferentie over een vergelijkbaar ambitieniveau bij landbouw en nama blijft dus spelen. Binnen de EU bestaat de zorg dat haar onderhandelingsmarge bij landbouw voor een belangrijk deel is verbruikt, terwijl onderhandelingspartners bij nama en diensten, waar de EU veel denkt te kunnen winnen, hun kruit teveel droog hielden. Voor een speciaal vrijwaringmechanisme waarvan ontwikkelde landen gebruik kunnen maken blijkt niet veel ruimte te bestaan. Over concrete cijfers binnen de door Falconer aangegeven marges is nog niet onderhandeld. Ditzelfde geldt voor de flexibiliteit bij nama.

Zowel in de RAZEB als in de Landbouwraad zijn grote zorgen geuit over de thans voorliggende teksten. Veel landen menen dat de balans in de teksten niet meer aanwezig is en ook dat aan de inzet van de EU ten aanzien van paralleliteit nog geen recht wordt gedaan. De voorgestelde gemiddelde tariefreductie van 54% over alle tarieflijnen bij landbouw bleek voor verschillende EU-landen problematisch. Nederland is, net als de Commissie, van mening dat de nieuwe landbouw- en namateksten de verdere basis vormen voor de onderhandelingen en acht het van belang dat Lidstaten en Commissie zich constructief opstellen en samenwerken.

Succesvolle afronding van de Doha ronde is belangrijk, omdat het welvaartswinst oplevert, maar vooral ook omdat daarmee belangrijke afspraken voor ontwikkelingslanden – over afschaffing van exportsteun voor de landbouw, katoen en quota- en tariefvrije markttoegang voor de minst ontwikkelde landen, bijvoorbeeld – definitief worden vastgelegd. Bovendien kan na afronding van deze Ronde ook meer ruimte ontstaan voor behandeling van zogenoemde non-trade concerns als milieu, dierenwelzijn en sociale kwesties. De Nederlandse positie is erop gericht dat de EU zich zowel in de huidige Doha ronde als in de toekomstige onderhandelingsronde blijft

inzetten op de behandeling van non-trade concerns, rekening houdend met de bijzondere positie van ontwikkelingslanden.

De Nederlandse positie blijft onveranderd gericht op een ambitieus en evenwichtig resultaat, dat serieus werk maakt van de ontwikkelingsdimensie van deze ronde. De herziene onderhandelingsstukken over landbouw en nama zullen, samen met stukken over diensten, handelsfacilitatie en “rules”, de basis hiervoor moeten leggen. Wel heeft Nederland de Commissie een aantal zorgen op landbouwgebied meegegeven met betrekking tot de voorgestelde markttoegang tot de EU voor gevoelige producten en de exportsteunmodaliteiten. Uitwerking van het speciale vrijwaringmechanisme voor ontwikkelingslanden en de ruimte voor speciale producten bij landbouw blijven belangrijk voor de ontwikkelingsdimensie van de ronde. In een akkoord inzake handelsfacilitatie zouden disciplines voor arme ontwikkelingslanden pas in moeten gaan wanneer de daartoe noodzakelijke hulp beschikbaar wordt gesteld. Een blijvende inspanning is nodig om diensten, waar Nederland immers groot belang bij heeft, niet achterop te laten raken bij nama en landbouw, waar toch de meeste aandacht naar uit is gegaan. Op nama is het nu aan de grote ontwikkelingslanden binnen de G20 om flexibiliteit te tonen ter vermijding van een impasse. De EU zal zich constructief moeten blijven opstellen in het landbouwdossier en de VS zal terzake ook substantiële stappen moeten zetten. Tot slot steunt Nederland de inzet van de Commissie gericht op een voortvarende aanpak van de onderhandelingen na het beschikbaar komen van de nieuwe landbouw- en namastukken en een ministeriele bijeenkomst rond Pasen.

Economische Partnerschapsakkoorden

De afgelopen maanden is er door de betrokken partijen stevig onderhandeld om ervoor te zorgen dat de ACS-landen (Afrika, Caraïben, Stille Oceaan) per 1 januari op WTO-conforme wijze verzekerd zouden blijven van toegang tot de EU markt, tegen zo gunstig mogelijk voorwaarden. Er liggen nu een viertal ‘regionale’ interim-akkoorden (alleen goederen) met drie regio’s in Afrika en met de Stille Zuidzee (Fiji en Papoea-Nieuw-Guinea). Daarnaast zijn bilaterale interim-akkoorden afgesloten met Ghana, Ivoorkust en Kameroen. Alleen met het Caribisch Gebied is een brede EPA afgesloten, die naast afspraken over goederen ook afspraken over liberalisering van diensten en afspraken over investeringen, overheidsaanbestedingen en andere handelsgerelateerde zaken omvat. Dit was mede mogelijk omdat landen in deze regio al langer hechte samenwerking kennen in Caricom-verband.

In de vervolgonderhandelingen voor het komend jaar liggen er voor de EU en de ACP-landen nog belangrijke zaken voor de boeg. Ten eerste zal waar mogelijk worden gewerkt aan opschaling van de EPA’s die met individuele landen zijn gesloten naar EPA’s op subregionaal of regionaal niveau. Waar dit niet mogelijk blijkt zal moeten worden gekeken naar duurzame oplossingen die de regionale economische integratie binnen ACS-regio’s in ieder geval niet in de weg staan. Daarnaast streeft de Commissie naar uitbreiding van de huidige goederen-EPA’s naar volledige EPA’s, die ook zaken als mededinging, overheidsaanbestedingen en diensten omvatten. Nederland steunt deze aanpak omdat goede afspraken over handelsgerelateerde onderwerpen de ontwikkelingsdimensie van de akkoorden kan versterken. Dit veronderstelt wel dat ACS-landen dergelijke afspraken eveneens wenselijk achten.

Regionale en bilaterale akkoorden

De onderhandelingen over handelsakkoorden met Zuid-Korea, India en de landen van de ASEAN zijn in 2007 formeel gestart. De onderhandelingen met Zuid-Korea zijn door beide partijen voortvarend opgepakt. Het proces met India en ASEAN verloopt trager en moeizamer, o.a. vanwege afstemming met deelstaten in India en onderlinge afstemming tussen ASEAN-landen. Daarnaast trad Oekraïne op 5 februari jl. toe tot de WTO, waarmee de weg vrij is voor onderhandelingen over een bilateraal handelsakkoord met de EU.

Met Zuid-Korea verlopen de onderhandelingen in hoog tempo. Na vijf intensieve rondes zijn de onderhandelingen vergevorderd. In de besprekingen over de afbouw van tarieven heeft de Europese Commissie op een aantal voor Nederland belangrijke deelterreinen, zoals chemie, al een behoorlijk resultaat geboekt. Ook is er goede voortgang in de besprekingen over non-tarifaire belemmeringen voor elektronica. Over de gehele linie blijven non-tarifaire belemmeringen, tarieven en oorsprongsregels echter de drie meest lastige onderhandelingsterreinen. Ook in de besprekingen over toegang voor diensten en dienstverleners moet nog veel werk verzet worden. De laatste signalen van Korea op dit terrein zijn echter bemoedigend.

Nederland streeft naar vrijhandelsakkoorden die complementair en ondersteunend zijn ten opzichte van de WTO. De Kamer is bij eerdergenoemde brief van 11 juni 2007 (Kamerstuk 2006-2007, 25 074, nr. 144) geïnformeerd over de Nederlandse inzet bij deze akkoorden. Voor Oekraïne zal de Nederlandse inzet in de komende periode worden geformuleerd, zodat deze op een geschikt moment aan de Europese Commissie kan worden voorgelegd.

Herziening handelsdefensief instrumentarium

Onlangs werd bekend dat de herziening van het handelsdefensieve instrumentarium (anti-dumping- en -subsidie maatregelen) op de lange baan is geschoven. De terughoudendheid van meer protectionistisch ingestelde lidstaten heeft de Commissie tot de conclusie gebracht dat het huidige Europese klimaat niet of nauwelijks ruimte biedt voor een daadwerkelijke verbetering van het instrumentarium. Zoals bekend, heeft Nederland in dit verband constructieve voorstellen gedaan, met als doel voor het bedrijfsleven meer duidelijkheid en voorspelbaarheid te scheppen en om ervoor te zorgen dat beter rekening wordt gehouden met de nadelige effecten van handelsdefensieve maatregelen voor andere partijen, bijvoorbeeld kosten voor Europese consumenten, importeurs, groothandel, verwerkende industrie en bedrijven met productiefaciliteiten in het buitenland.

Beëindiging convenant Birmees teakhout

Begin vorig jaar heeft mijn ambtsvoorganger de Kamer geïnformeerd¹ over het initiatief van de Nederlandse houtbranche tot het verkennen van de mogelijkheden voor een convenant met betrekking tot Birmees teakhout. Er geldt nu echter een importverbod voor Birmees hout, hetgeen een convenant zoals partijen in Nederland dat voor ogen hadden overbodig maakt. Om die reden zijn de besprekingen daarover in december dan ook beëindigd.

(w.g.) drs. F. Heemskerk

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2006-2007, 29 427, nr.34.